

GOLF IS (G)EEN TEAMSPORT

Golf is geen teamsport. Toch is de Nederlandse competitie buitengewoon geliefd. Waar zit het hem in? Op zoek naar het geheim van teamgolfers.

TEKST KIM CHANG

FOTO: ISTOCK.COM

86 MAART 2014 GOLFERS MAGAZINE WWW.GOLF.NL

Mette Hageman
Golf Academy

De Ryder Cup is waarschijnlijk zo populair omdat het zo anders is dan anders. Niet in de laatste plaats omdat je je als speler én toeschouwer heel anders kunt gedragen dan bij een normaal toernooi. Juichen, joelen, springen, schreeuwen, zingen, jezelf uitdossen in een zonderling outfit – niets verbreedert meer dan als je dit met z'n allen doet. En ten faveure van je team mag het. De spelvorm is bovendien anders, het is een man-tegen-mangevecht waarbij je niet zozeer van jezelf wint of verliest, maar van de ander. Wie in matchplay wint, geeft niet alleen zichzelf een mentale boost. Het hele team profiteert en juicht met én voor je. Dat kan een bonus zijn: een speler die zich gesteund voelt door zijn team, stijgt meestal boven zichzelf uit. Golf is zonder twijfel een individuele sport, maar in de competitie – zeg, de foursome – zul je toch met elkaar moeten samenwerken als het gaat om tactiek, kennis van elkaars spel, weten wanneer je als team risico kunt nemen en wanneer je juist moet consolideren. En dan is het prettig te weten dat het blijkbaar mogelijk is om een dynamische, hechte en daardoor goed presterende groep te kneden van een stel individuen die aan een individuele sport doen. 'Het is niet per definitie het team met de beste spelers dat kampioen wordt', betoogt golfprofessional Mette Hageman. Hageman deed de TopCoach 5 Opleiding - de opleiding voor bondscoaches – en specialiseert zich in teamontwikkeling. 'Het beste team wordt gevormd door spelers die het beste uit elkaar halen. In technisch opzicht hoeven dat niet altijd de beste spelers te zijn.' 'Een team is succesvol als het in staat is om het maximale resultaat te behalen. Daarbij gaat het om de technische, tactische, fysieke en mentale kwaliteit van elke speler individueel, in combinatie met hun omgang met elkaar en hun onderlinge vertrouwen.' Presteert een team goed en zijn de resultaten goed, dan wordt de onderlinge sfeer beter en gaat het team automatisch nog beter presteren. Dit is een veelgehoorde uitspraak, die in de praktijk ook klopt. Een team dat in de *winning mood* >

LEIDRAAD VOOR DE ONTWIKKELING VAN HET PERFECTE TEAM

Elk team ontwikkelt zich op een bepaalde manier. Er zijn vijf fases van ontwikkeling: de fase van beleefdheid, positionering, normering, prestatie en afscheid. Sommige teams blijven 'hangen' in een bepaalde fase, maar het ideale team doorloopt elke fase, ook de moeilijke.

Beleefdheidsfase

Elk seizoen begint een team in de beleefdheidsfase, ook al zijn het exact dezelfde spelers als het voorgaande jaar. Het ontwikkelingsproces begint van voren af aan. In deze fase is de communicatie van de spelers vaak vriendelijk, soms aarzelend. Je wilt immers graag geaccepteerd worden door de groep. Iedereen maakt kennis met de doelen en werkwijze van het team. Er is een teamlid als captain aangewezen, die voorstellen doet om samen iets te ondernemen en daar wordt meestal enthousiast op gereageerd. Er zijn geen conflicten onderling.

TIP Probeer elkaar te leren kennen. Stel vaste dagen in waarop samen getraind en gespeeld wordt, of ga samen eten.

Positioneringsfase

Deze zogenaamde 'storm' fase is de meest herkenbare en de meest beslissende fase van een team: kan er met en voor elkaar gespeeld worden? Hier ontdekken sommige teamleden dat ze zich toch niet kunnen vinden in afspraken, doelen of werkwijzen. Ze geven hun mening en uiten kritiek. Soms leidt dit tot conflicten. Er ontstaan subgroepjes en coalities. De teamleden eigenen zich een bepaalde rol toe, de conformiteit neemt af.

TIP Wees niet bang om open te zijn tegen elkaar. Maak wel onderscheid in feedback (is opbouwend) en kritiek geven (is eenrichtingsverkeer en niet opbouwend). Durf elkaar aan te spreken op gedrag zonder de ander onderuit te halen.

Normeringsfase

De conflicten zijn niet allemaal opgelost, maar er is veel uitgesproken en dat leidt tot meer onderling begrip. Er wordt beter en vaker op elkaar gereageerd, ideeën worden vrijelijk uitgewisseld, er mogen verschillende meningen bestaan. Daardoor komt

er meer rust in de groep en neemt de onderlinge samenhang, openheid, het vertrouwen en de tevredenheid van de teamleden toe. De wil van de teamleden om zich te conformeren neemt weer toe.

TIP Blijf actief werken aan de onderlinge verstandhouding. Maak afspraken over zaken en hou je eraan. Fouten maken mag, fouten herstellen moet. Ieders bijdrage telt en iedereen die bijdraagt verdient waardering.

Prestatiefase

Het team heeft de ideale omstandigheden gecreëerd om goed te presteren. Iedereen kent elkaar, begrijpt elkaar, weet wat hij aan de ander heeft. Er is een open en eerlijke communicatie. Afwijkende meningen worden getolereerd. Conflicten horen erbij en worden niet uit de weg gegaan. Er is vertrouwen in elkaar. Het teamgevoel is ijzersterk: er is een 'wij-gevoel' en een 'eigen taal' ontstaan: aan een half woord heb je genoeg om elkaar te begrijpen.

TIP Ook al loopt nu alles op rolletjes blijf evalueren na elke wedstrijd: wat ging goed, hoe houden we het vast, wat kan er beter en hoe doen we dat?

Afscheidsfase

Als alles achter de rug is, valt de spanning weg en is – bij winst – de euforie groot. De sfeer is uitgelaten en optimaal. Je denkt: wat jammer dat we als team uit elkaar gaan, juist nu we zo nader tot elkaar zijn gekomen! Na de competitie gaan de teamleden ieder hun eigen weg. Zelfs als (een deel van) het team het volgende jaar doorgaat, zal het zich opnieuw gaan ontwikkelen en komt dus opnieuw in de beleefdheidsfase terecht.

*Meer lezen over dit onderwerp?
René Felen: Teamontwikkeling.
Triplewinsport, 2007.*

Mette Hageman
Golf Academy

COMPETITIE TEAMONTWIKKELING

'Toeslaan in de foursomes'

'Je kunt golfen in teamverband heel goed vergelijken met elke andere teamsport', zegt Jelle Kajim (18) van Golfclub de Gelpenberg. Jelle was voetballer en speelde de afgelopen jaren jeugdcompetitie in het jeugdteam van de Drentse golfclub. 'Net als in een teamsport moet je bij golf in de competitie rekening houden met de andere spelers in je team. Het is bijvoorbeeld niet handig om twee botsende karakters naast elkaar te zetten in een foursome. Je ziet vaak teams die in de foursomes verliezen en hun singles winnen. Zonde. Wil je een kans maken, dan moet je meteen in de foursomes toeslaan en daarin dus goed samenwerken als team. We hebben de duo's altijd in overleg met onze coach gemaakt en dat onderling goed met elkaar besproken. Net als onze doelstellingen, van het team en van iedere speler afzonderlijk. Het is precies als een teamsport: je gaat voor een gezamenlijk doel, waarbij je elkaar respecteert en goed gedrag vertoont voor jezelf en de ander.'

'2+2=5, soms lukt het als team'

Volgens Floris Vrolijk (18) van golfclub de Gelpenberg is een goede sfeer in het team de beste start van de competitie. 'Het zal best waar zijn, hoor, dat die goede sfeer vanzelf komt als

het team aan het winnen is, maar ik denk dat je meer kans maakt om te winnen als het eerst binnen je team goed zit. Samen trainen, spelen, eerlijk zijn, maar elkaar niet afbranden. Kennis van elkaars spel en weten hoe je de ander naar een hoger niveau kunt tillen is ook belangrijk. Ik kan bijvoorbeeld geniale ballen slaan, maar ook slechte. Daarom match ik het beste met iemand die constant is - dan zijn we een bijna onoverwinnelijke foursome. Ook in een single ben ik een

FOTO: BETTY IMAGES

goede matchplayspeler. Ik herinner me een keer dat ik de laatste single in de baan was. Zonder mijn score zouden we gelijk spelen, mijn punt zou beslissend zijn. Mijn teamgenoten kwamen allemaal kijken op de laatste holes, een maatje ging caddiën. Het feit dat iedereen kwam kijken en achter me stond, maakte me nog scherper en gemotiveerder.

De partij won ik, als team wonnen we. 2+2=5, soms kun je dat met je team bereiken.'

'Bereid om voor elkaar te vechten'

Samen sta je sterker, en het beste team is het team dat bereid is voor elkaar te vechten - daar is Marit Harryvan (16) van overtuigd. De Benjamin van dames 1 van de Noord-Nederlandse speelt sinds een jaar in de Hoofdklasse. In 2013 werd het Groningse team tweede. 'Qua saamhorigheid scoren we hoog. Misschien helpt het ook dat we als Gronings team altijd ver moeten reizen voor een wedstrijd: we gaan samen op pad en slapen de avond ervoor altijd in een hotel. Ons commitment is daardoor groot. Ook buiten de golfbaan ondernemen we dingen gezamenlijk: dan gaan we bijvoorbeeld naar een wedstrijd van FC Groningen of we eten samen.' Vriendschap, of in elk geval een goede band, is volgens

Marit de eerste belangrijke voorwaarde om als team succesvol te zijn. 'Dan is het ook veel natuurlijker om er voor elkaar te zijn, bijvoorbeeld als je zelf klaar bent met je single en je meteen naar je teamgenoten in de baan gaat om te caddiën.' Golf in teamverband haalt het beste in haar naar boven, zegt Marit. 'Ik presteer in een team waarschijnlijk beter dan individueel.'

is, is moeilijk te stoppen. Toch kun je het ook omdraaien, betoogt Hageman. 'Laten we die goede sfeer eens als uitgangspunt nemen. Wanneer je vanaf het begin werkt aan een goede onderlinge verstandhouding, aan samenwerking, aan vertrouwen in elkaar, dan ligt de weg open voor mooie prestaties.'

SAMEN

Bijna alle competitieteams in Nederland zijn op dit moment bezig met de voorbereidingen. Dat gebeurt in verschillende vormen: een teamtentje, samen op les, een gezamenlijke training, een teamweekend. Het ene team is daarin wat fanatieker dan het andere - sommigen gaan liever samen eten dan trainen. Wat ze gemeen hebben, is het 'samenaspect'. Hageman: 'Een team ontstaat niet vanzelf. Vaak zijn teams samenge-

'JE KUNT VAN EEN GROEP INDIVIDUEN BEST EEN GOED TEAM MAKEN. ZELFS ALS HET EEN INDIVIDUELE SPORT IS'

steld door een sportcommissie, met of zonder advies van de golfprofessional. Sommige spelers hebben zich volgens de richtlijnen keurig gekwalificeerd voor een bepaald team, anderen weten zich al gesteund door een bepaalde handicap of prestaties uit het verleden. Dan heb je dus op papier een team, maar is het ook een echt team? Voelt iedereen zich op zijn gemak in de groep? Vrij om complimenten, maar ook kritiek te geven? Dat gaat niet vanzelf. Ook in golf, een indivi-

duele sport, zijn teamprocessen belangrijk. In de kern gaat het namelijk bij elke sport om de vraag hoe we met elkaar omgaan. Hebben we een gedeelde visie en gemeenschappelijke waarden om het maximale uit onszelf en elkaar - het team dus - te halen? Accepteert iedereen elkaar, vertrouwen we elkaar, werken we naast elkaar of werken we samen, werken we tegen elkaar, met elkaar of voor elkaar? Dit soort teamprocessen zijn bewust te stimuleren, te sturen en verder te ontwikkelen. En dat kan mooie resultaten opleveren. Een team waarbinnen goed wordt gecommuniceerd - zowel verbaal als non-verbaal, waarin we elkaar begrijpen, waarin er vertrouwen is, openheid en enthousiasme, zo'n team heeft de ideale omstandigheden geschapen om het beste in elkaar naar boven te halen.' ●